

La Gran Via de Jaume I

224

La Gran Via de Jaume I s'ha anat formant durant el primer terç del nostre segle en el lloc que durant cinc-cents anys ocupà la muralla del Mercadal, des del baluard de Sant Francesc —actual monument del lleó— fins al de Figuerola —actual edifici de correus—.

El carrer és, encara avui, marcat pel seu origen. La configuració de molts dels edificis que hi ha i la dels carrers que hi donen per la part exterior, només s'explica en funció de l'existència anterior de la muralla i els baluards.

TRENTA ANYS PER ENDERROCAR LA MURALLA

El primer tros de muralla que va anar a terra fou el situat entre el baluard de Figuerola i el carrer Nou. En aquest sector ja existia,

paral·lel a la muralla, un carrer dit del Vint de Juny, el qual, en desaparèixer el clos fortificat, quedà integrat a la nova via urbana, de 25 metres d'amplada, que en va sorgir. Però tot i que el nom de Jaume I ja fou pensat i decidit per l'Ajuntament l'any deu, el nom de Vint de Juny per a aquell tros no fou suprimit fins al 7 de febrer de 1936. Fins a l'any 1927 aquell tros de carrer quedà escanyat pel pas sobre la sèquia Monar, que no es va cobrir en tota l'amplada de la Gran Via fins a l'any esmentat.

L'enderrocament d'aquell primer tros de muralla va portar-se a terme a les expenses dels propietaris de terrenys confrontants, que sortiren beneficiats de la mesura. El governador militar de Girona va traslladar a l'Ajuntament, el mes d'agost de 1905, una R.O. del Ministeri de la Guerra donant permís per a l'obra.

El tros entre el carrer Nou i el baluard de Sant Francesc no es

va començar a enderrocar fins al 1931 i no es va acabar fins ja començada la guerra civil. Un dels primers trossos a desaparèixer fou el situat davant l'actual carrer Joan Maragall, per permetre el pas d'aquest carrer. El 1933 ja havien desaparegut els baluards de Santa Clara i del Governador —coincidents, aproximadament, amb els actuals edificis de la Policia Municipal i la Cambra de Comerç—, i el 1936 es completà l'enderrocament del que quedava de la muralla. Aquell mateix any, Amics de l'Art Vell i la Comissió de Monuments van defensar la conservació del portal proper i a l'Hospital de Santa Caterina, que hauria quedat per a generacions futures com a testimoni del que fou el recinte emmurallat. S'aturaren les obres i quan, d'acord amb els informes emesos pels experts, s'havia arribat a la decisió de conservar el portal, la torre i cinc metres de muralla a banda i banda, el comissari de la Generalitat ho va fer enderrocar el 9 de setembre de 1936, en plena guerra civil, a petició del cos facultatiu de l'hospital. Només va respectar la torre, però el mes de novembre de 1958 fou finalment enderrocada també per tal de construir la nova delegació d'Hisenda.

UNA LENTA URBANITZACIÓ

Les primeres obres de pavimentació que van fer-se al carrer foren, lògicament, al tros on primer havia desaparegut la muralla. L'abril de 1936 van començar a recobrir el sòl amb llambordes entre el carrer Nou i la sèquia Monar. Anteriorment ja s'hi havia posat l'enllumenat. Els fanals, que primer eren al mig del carrer, van traslladar-se a les voreres el desembre de 1934.

La guerra va paraitzar les obres, però foren represes tot seguit pel primer Ajuntament franquista, que presidí Albert de Quintana. El ple municipal aprovava el 2 d'agost de 1940 el projecte de col·lectora, pavimentació i voreres de tot el carrer. De moment, però, només va fer-se —el 1941— el recobriment amb llambordes del tros que faltava entre la sèquia Monar i l'avinguda Ramon Folch. Al tros situat més enllà del carrer Nou, de moment no s'hi va fer res, però el 5 de desembre de 1941 el ple tornà a aprovar un projecte d'urbanització del carrer que fou adjudicat el 4 de juny de 1943. Aquest cop sí, fou el definitiu, i s'hi van fer les clavegueres, un nou paviment de llambordes tot al llarg del carrer, voreres i plantació d'arbres.

LES FIRES

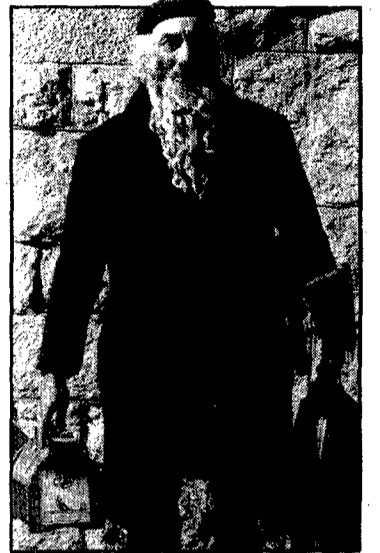
Al tros més pròxim a la plaça de la Independència, del qual desaparegué la muralla durant la primera dècada de segle, s'hi van començar a posar, a partir de 1911, les parades de Fira que ja no cabien a la plaça. Els antics terrenys del convent de Sant Agustí resultaven insuficients per acollir una manifestació comercial que creixia any per any i que s'anava escampant poc a poc pel passeig de Canalejas i l'avinguda Ramon Folch.

La desaparició de la muralla li oferí nous espais i el tros de Gran Via més proper a la plaça esdevingué el lloc tradicional de les més sorolloses atraccions de Fira, amb la consegüent desesperació dels veïns que començaven a habitar les primeres cases de pisos que s'hi van fer. Les queixes d'alguns d'aquests veïns van durar fins a l'any 1960, quan va fer-se efectiu el trasllat de les Fires a la Divesa. Aquest trasllat havia estat decidit per l'Ajuntament l'any anterior, però la polèmica que es va aixecar, i unes pluges més torrencials que d'habitud, van aconsellar ajornar un any la decisió.

La Gran Via de Jaume I concentra bona part dels centres oficials de la ciutat i dels edificis arquitectònicament més importants del nostre segle.

El carrer comença pròpiament al carrer del Nord i no a la plaça de la Independència. El tros entre aquell carrer i aquesta plaça correspon a l'avinguda de Ramon Folch.

Al tros entre el carrer del Nord i el d'Eiximenis, on ara hi ha l'edifici de pisos que porta el número 5, hi hagué l'edifici Athenea, obra de Rafael Masó, de 1914, que tenia també entrada pel carrer de Josep Anselm Clavé. La seu d'aquesta entitat cultural va convertir-se després en Escola Normal de Magisteri. Quan aquesta es va traslladar al nou edifici del carrer de la Creu,

El cirabotes González forma part inseparable de l'ambient de la Gran Via. (Foto: Comalat)

l'obra de Rafael Masó fou enderrocada sense que s'aixequessin més que algunes veus de protesta.

Al costat, al número 7, hi ha la modernista casa Auguet, també dita casa Geli, una de les primeres construccions que s'hi van aixecar i que s'ha conservat quasi miraculosament, mentre al seu costat els edificis originals queien per deixar pas a assèptiques façanes funcionals. La Casa Auguet-Geli va ser feta el 1912, segons projecte de l'arquitecte Josep Martí i Burch. Al mateix tros de vorera, al número 3, hi ha el Registre de la Propie-

agència de la propietat immobiliària
administració de finques
gestoria administrativa

avda. Jaume I, 44, baixos - tels. $\left\{ \begin{array}{l} 20 88 54 \\ 20 13 35 \\ 21 46 08 \end{array} \right.$ girona

KENNETH
perruqueria per a homes
lluís i nanci

Jaume I, 35, 1er, 1º - tel. 21 49 90 - girona

Perruqueria
Sauna
Postisseria
Solàrium

Gimnàstica passiva
(plaques)
Tractament del cabell
Tractaments facials

* Saló de bellesa
* Perfumeria

Manicura i pedicura
Consultori de bellesa
Neteja de cutis

Massatges facials i corporals
Maquillatges
Depilació

Avinguda Jaume I, 6 - Telèfon 20 46 88 GIRONA

TEIXITS GIRONA

Jaume I, 84 - Joan Marall, 19
Tel. 20 31 85

GIRONA

IMPREMTA GIRONA

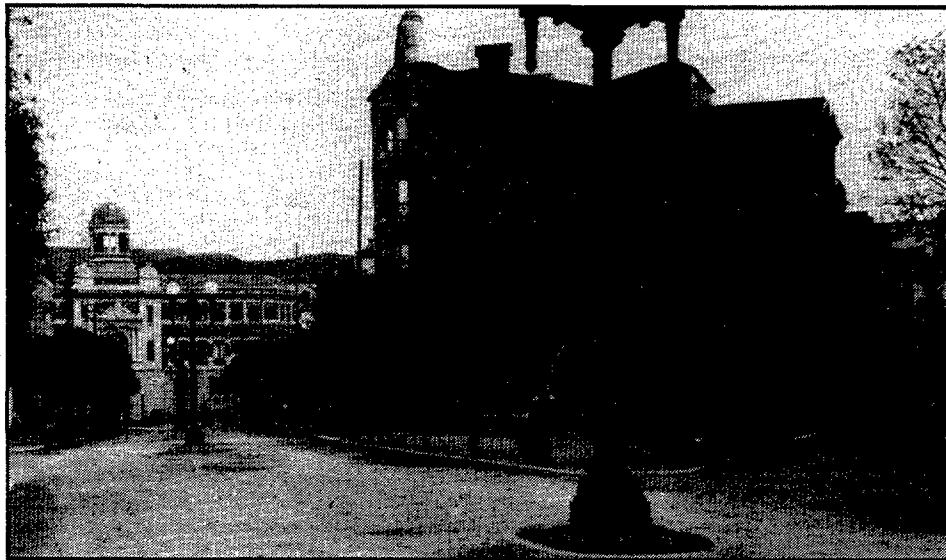
Gran Via de Jaume I, 82 - Telèfon 20 27 96 - GIRONA

CLÍNICA MUÑOZ

Gran Via de Jaume I, 76 - Tel. (972) 20 12 50
17001 - Girona

Servei d'urgències:
Cirurgia, tocoginecologia, traumatologia,
Medicina Interna

Serveis Clínics i Hospitalaris:
Cirurgia, tocoginecologia, traumatologia,
angiologia, cirurgia vascular perifèrica,
otorrinolaringologia, urologia, cardiologia,
medicina general.

La cruïlla amb el carrer Anselm Clavé, quan els fanals encara eren al mig de la Gran Via. (Foto: Fargnoli)

El garatge Callicó, quan encara no havia estat enderrocat per a fer-hi el Banc d'Espanya. A la cantonada, sobre la porta es llegeix el «Todo por la patria» indicatiu de l'ús que en va fer la Guàrdia Civil per al seu parc mòbil. (Foto: Arxiu d'imatges de l'Ajuntament de Girona)

tat, i al número 9, els serveis territorials de Governació de la Generalitat de Catalunya. Dos populars establiments on es pot menjar i beure fins molt avançada la nit donen animació a aquest tros, on també hi ha les oficines d'Hidroelèctrica de Catalunya i un dels més importants constructors immobiliaris de Girona.

EL QUIOSC I EL BRUGUERA

La cantonada amb Eximenis i Anselm Clavé forma una mena de petita placeta, amb un ample

tros de vorera amb bancs i una illeta on, des de 1958, hi ha el quiosc que regenten unes missioneres seglars. Conegut pels més vells com a «el quiosc del PPC», perquè fou distribuïdor a Girona de les publicacions de l'editorial Propaganda Popular Catòlica, fou el primer que va fer-se segons un disseny unitari acordat per l'Ajuntament el gener de 1958.

A l'altra banda de carrer, a les cantonades amb el dels Artillers, hi ha dos edificis interessants: el col·legi Bruguera i l'Hotel Ultònia. El Bruguera fou el primer edi-

fici de nova planta aixecat a la Gran Via. La primera pedra es va posar el 4 de novembre de 1908, coincidint amb els actes commemoratius del primer centenari dels Setges. Va fer-se segons projecte de l'arquitecte Martí Sureda en part dels terrenys que havia ocupat el baluard de la Santa Creu. Va inaugurar-se el 17 de setembre de 1911 i inicialment, i de fet encara avui, era conegut com «el grupo», ja que fou el primer grup escolar construït a la ciutat amb una concepció moderna de l'ensenyament. L'Estat en va pagar el 60 per cent de les obres. El 1920 s'hi va inaugurar la primera cantina escolar de la ciutat i el nom de Joan Bruguera se li va donar oficialment el 14 de setembre de 1934. L'any 1964 s'hi va afegir el pis superior.

A la façana de l'edifici hi ha dues làpides, una dedicada al mestre Dalmau Carles i l'altra, amb una inscripció llatina sobre els motius que van portar a fer l'escola posada el dia de la inauguració.

A l'altre costat de la porta, n'hi hagué una altra, ja retirada, en record dels «Màrtirs del Magisterio gerundense, 1936-39, caídos por Dios y por España», en la qual constaven els noms de deu seglars, un capellà, vuit «hermanos» de les Escoles Cristianes i 12 maristes. Havia estat posada el 6 de gener de 1942,

«Fiesta de la Exaltación de la Escuela Católica».

L'ULTÒNIA

Els terrenys sobrants de l'antic baluard de la Santa Creu foren subhastats per l'Ajuntament el 31 de desembre de 1940. La subhasta la va guanyar Narcís Agustí i Trilla, d'Olot. El seu fill, Joan Agustí i Pujol, encarregà al seu cunyat Ignasi Bosch i Reigt el projecte d'un edifici de pisos amb sala de cinema annexa. Però així com el cinema va inaugurar-se l'octubre de 1945, l'edifici de pisos va quedar inacabat per dificultats financeres. El 1953 se'n van habilitats els baixos com a granja i tres anys després el primer pis va permetre ampliar amb una sala de banquets el popular establiment.

L'any 1962, els Agustí decidiren destinar l'edifici a hotel i Ignasi Bosch va dirigir l'adaptació de l'esquelet arquitectònic a la nova finalitat, introduint algunes modificacions en el projecte ori-

ginal. El nom d'Ultònia va ser triat pel mateix Bosch Reigt en record del regiment d'irlandesos creat per Felip V l'any 1707 i que va lluitar a Girona durant els setges del 1808 i 1809.

EL NÚMERO 16

Al costat de l'Ultònia, al número 16, s'aixeca l'edifici on hi ha les oficines d'una important empresa d'assegurances. Aquest edifici és obra d'un fill d'Ignasi Bosch i Reigt, Jordi Bosch i Genover, conjuntament amb Joan Tarrús. Construït el 1976, va ser pensat en principi per quedar unit a l'Ultònia, però al final només se'n va realitzar la meitat, i entre les dues construccions s'ha conservat el popular establiment d'òptica i insecticides que regenta Ricard Dalmau, un dels fundadors de Convergència Democràtica i de la Unió de Botiguers a Girona, que fou regidor en el primer Ajuntament democràtic després del franquisme. Al mateix edifici, número

JAUME I, N° 4 TEL. 21 32 56 GIRONA

MAGATZEMS PONS

Vendes al major de merceria

50 anys al servei de Girona i les seves comarques

Gran Via de Jaume I, 10 Tel. 20 17 89 Girona

BAR CAFETERIA *Merlot's*

— ESPECIALITAT EN ENTREPANS I TAPES

— TRACTE D'AMICS

Jaume I, 82 Tel. 21 71 57 GIRONA

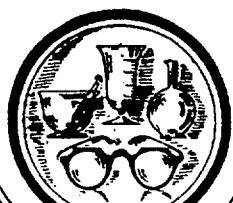

HIDROELECTRICA DE CATALUÑA, S.A

VOL SERVIR-VOS
CADA DIA MILLOR

Oficines:
Tel. 20 70 00

Avaries:
Tel. 23 13 42

OPTICA DALMAU

MATERIAL PER A
LABORATORIS

GRAN VIA JAUME I, 20 - TEL. 20 16 77 - GIRONA

La plaça Sibil·la de Fortià — nom que, encara que ningú no ho pàpiga, ni res no ho indiqui, té la cruïlla amb Joan Maragall — quan encara hi havia al mig la il·leta ordenadora del trànsit. (Foto: arxíu de PRESENCIA)

El juliol de 1973, la Gran Via fou recoberta amb una capa asfàltica que va fer desaparèixer l'antic empedrat amb llambordes. (Foto: arxíu d'imatges de l'Ajuntament de Girona)

16, hi té la seu la delegació gironina de l'Associació Espanyola de Lluita contra el Càncer, de la qual és vice-president a Girona Ricard Llapart, director a la vegada de l'empresa d'assegurances que ocupa els baixos de l'edifici i home pont en la compra per una societat anònima del diari «Los Sitios», l'any passat, en la subhasta convocada per l'ens autònom Medios de Comunicación Social del Estado.

GOVERN CIVIL

La vorera entre els carrers d'Eiximenis i Cristòfol Grober és

ocupada en la pràctica totalitat per l'edifici de Govern Civil, aixecat a partir de juliol de 1945 en un solar comprat per la Diputació i l'Ajuntament a J. Sala, de la raó social Sala i Bertran, S.A., de la qual va dependre la paperera «La Gerundense», situada prop d'allà, en els últims anys de la seva existència.

L'edifici fou projectat pels arquitectes Rafael Fernández Huldobro i Adolfo López Durán. Als baixos, amb entrada per la cantonada amb Cristòfol Grober, hi ha la comissaria de policia i les oficines d'expedició del passaport i del carnet d'identitat. El

mes de setembre de l'any 1984 s'ha substituït l'escut franquista que coronava la façana per l'actual escut constitucional.

LES CANTONADES AMB MIQUEL BLAY

A l'altra banda de carrer, en una de les cantonades amb el carrer de Miquel Blay, hi ha l'edifici encarregat l'any 1935 pel senyor Plaja a Isidre Bosch; Bataller, el qual el realitzà en un estil absolutament anacrònic amb l'ajuda del seu fill, Ignasi Bosch i Reigt.

A l'altra cantonada amb Miquel Blay s'aixeca l'edifici de la CNS — sindicat vertical franquista — projectat per Ignasi Bosch i Reigt. Va inaugurar-se el 9 de juliol de 1953 i va substituir a partir d'aquell moment la seu que la CNS havia ocupat a la carretera de Barcelona, número 5. Desapareguda la CNS, la sala d'actes ha continuat servint per a activitats de les centrals sindicals democràtiques i els gremis gironins. Hi ha també els estudis de Radiocadena a Girona — antiga emissora sindical — i es parla ara de muntar-hi els estudis de la delegació gironina de TVE. D'altres dependències fan servir organismes diversos, com l'ASVAT (associació de jubilats), o l'Institut de Mediació, Arbitratge i Conciliació (IMAC). Però la majoria dels despatxos romanen buits, en espera que es formalitzi el traspass a les actuals centrals sindicals.

Quan els antics propietaris el van recuperar fou poc temps garatge particular, ja que tot seguit fou enderrocat i venut al Banc d'Espanya.

El Banc d'Espanya encarregà primer un projecte al seu arquitecte oficial, però aquest no arribà a realitzar-se i anys després n'encarregà un de nou als catalans Lluís Clotet i Ignasi Paricio, amb la col·laboració d'Oscar Tusquets. Aquest projecte, molt agosarat arquitectònicament, és el que està a punt de realitzar-se. L'octubre passat va fer-se l'esplanació del terreny i ara hom es troba en la fase de replantejament.

EL BALUARD DEL GOVERNADOR

L'espai situat entre els carrers del Vint de Juny i el de la Sèquia estigué ocupat pel baluard del Governador. Cedit a l'Ajuntament per l'Estat, com els altres baluards, fou parcel·lat i venut a particulars, cosa que el diferen-

cia notablement del destí dels altres baluards, els solars dels quals han servit majoritàriament per a edificis oficials.

En una de les parcel·les, que ara porta el número 40 del carrer i és situada al costat de la Caixa Rural, va fer-hi un edifici d'habitacles Isidre Bosch i Bataller, que es reservà per a ell una planta on encara ara té el despatx professional el seu fill Ignasi Bosch. En una altra parcel·la s'hi aixeca actualment l'edifici que és la seu de la Cambra Oficial de Comerç i Indústria. Inaugurat el 14 de juny de 1964, fou projectat per l'arquitecte Ricard Giralt i Casadesús i compta a la façana amb uns relleus de l'escultor Francesc Torres i Monsó datats el 1966, al vestíbul amb pintures de Portes i al Saló de sessions, amb pintures d'Orihuel.

A l'altra banda del carrer, entre el carrer de Cristòfol Grober i el de la Sèquia, hi ha un edifici de planta baixa amb les oficines de la FECSA, adossat a l'únic edifici que queda de l'antiga fàbrica

Reddis
SOCIETAT D'ASSEGURANCES MÚTUES
Gran Via Jaume I, 31, 2on, 2ª - Tel. 21 69 21 GIRONA

TECNO Papereria **Libreria Soler**
Tenim quasi de tot!
Avda. Jaume I, 33 Tel 21 09 32 GIRONA Sta. Eugènia, 3 Tel. 20 21 82

45 anys al seu servei des del Locutori Telefònic de la Gran Via de Jaume I, 58

Telefónica

CAN REINÉ I EL GARATGE CALLICÓ

A la mateixa vorera, entre Miquel Blay i Vint de Juny, hi ha, al número 32, una casa de planta i pis amb un bonic esgrafiament datat el 1930, i al costat, una altra casa dels arquitectes Bosch: l'encarregada per la família Sabater, el 1914, a Isidre Bosch i Bataller. És al número 34 i part dels baixos són ocupats per l'empresa Reiné, a la qual pertany també un petit edifici art-decò, obra de l'arquitecte Rafael Masó, situat immediatament al costat, al número 36. Només una entrada de garatge els separa. Aquesta botigueta de planta baixa té una curiosa façana amb una fornícula buida i una inscripció en llatí que, traduïda, vol dir: «Millor és una bona reputació que moltes riqueses. Sobre la plata i l'or, una bona simpatia».

Al costat mateix, cantonada amb el carrer Vint de Juny, hi ha el solar que ocupà el garatge Callicó, al qual és a punt de començar la construcció del nou edifici del Banc d'Espanya a Girona. El garatge Callicó era una obra de Rafael Masó, feta l'any 1919 i ampliada el 1923, amb una interessant façana. Durant la guerra fou confiscat per tenir-hi el parc automobilístic militar, i a la postguerra, per al de la Guàrdia Civil.

MODA JOVE
mister's
Gran Via de Jaume I, 35 Girona
ALS MILLORS PREUS

ESCOLTI!
Vostè vol sentir-hi bé?

TENIM L'AUDÍFON QUE NECESSITA
Reparacions - Piles - Accessoris

SONOR AUDIFONOS
GABINET AUDIOMÈTRIC

VISITINUS A LES NOSTRES NOVES INSTAL·LACIONS:
AVGDA. JAUME I, 69, BAIXOS (D'AVANT PLAÇA MERCAT)
TEL. 20 06 64 - GIRONA

ÚNIC CENTRE AUDITIU ESPECIALITZAT A LA PROVÍNCIA

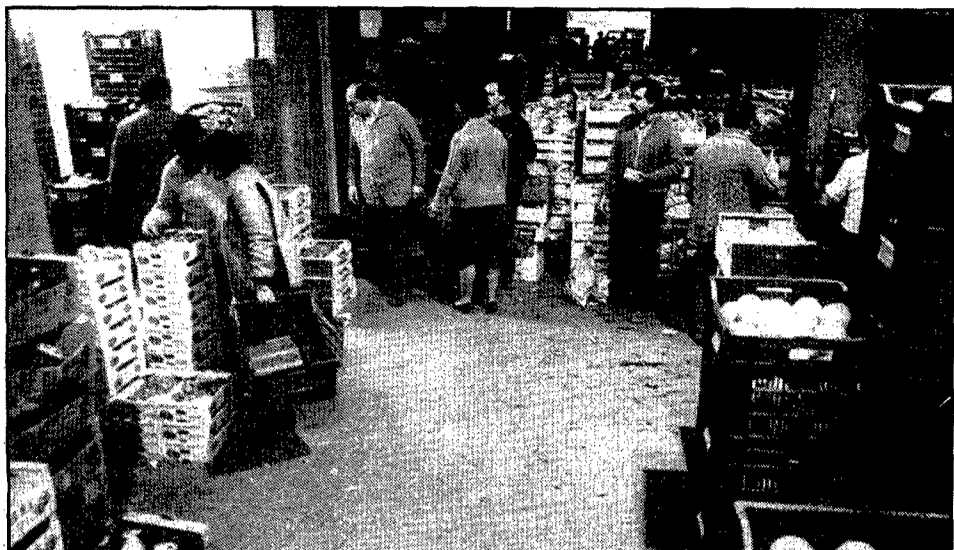
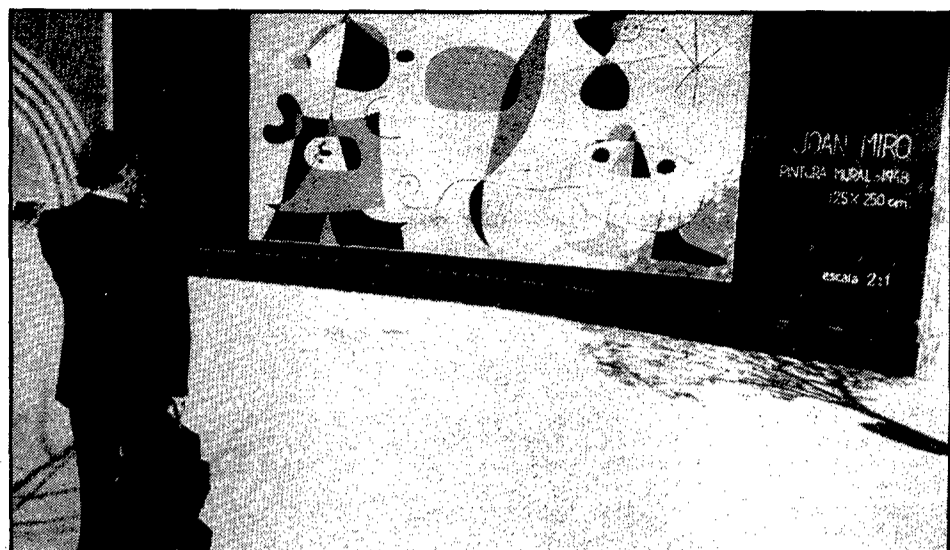

Foto presa el maig de 1984, molt pocs dies abans que el mercat majorista de fruites i verdures desaparegués dels porxos de la Gran Via propers a la plaça del mercat. (Foto: arxiu PUNT DIARI)

Una de les reproduccions que un grup d'artistes va pintar per al PSUC a la tanca del pati de l'Hospital. A l'esquerra es veu un tros de la pintura que Perpinyà va fer per a la campanya electoral de CDC. (Foto: arxiu PUNT DIARI)

Gruber. Tot plegat ha d'anar a terra per a que la plaça de la Constitució s'obri fins a la Gran Via.

LA CASA PORXADA I UN CIRABOTES

Tota la façana entre els carrers de la Sèquia i Nou és ocupada per un edifici d'habitatges amb baixos porxats. El 1972 l'escultor Torres Monsó hi va dissenyar un relleu eqüestre de Jaume I que en principi fou pen-

sat en unes dimensions molt més grans per posar-lo a la paret que dona al carrer Nou; finalment fou realitzat en mida més reduïda per a la façana dels baixos de la Gran Via. En aquest edifici hi ha unes dependències de la Cambra de Comerç actualment cedides a l'escola de relacions públiques i a la UNED, i que anteriorment havien allotjat l'Escola Oficial d'Idiomes, l'Escola de Turisme i l'Escola Universitària Politècnica, la qual va començar a existir el 17 de ge-

ner de 1974, precisament en aquests locals, gràcies a la hospitalitat de la Cambra de Comerç. També hi viu l'ex-alcalde de Girona Albert de Quintana, i hi té la seu el Col·legiat Oficial de Corredors de Comerç.

Sota els porxos hom acostuma a trobar-hi un dels últims personatges populars que queden a Girona: un cirabotes de llarguíssima barba blanca que assegura que es diu Manuel González i que ha viscut tota la vida a la ciutat francesa de Lille fins que, el 1976, va venir a Girona. Viu al carrer, dorm en bancs i hom el pot veure sovint assegut en una vorera de la Gran Via, menjant, a l'hivern a la banda del sol i a l'estiu a l'ombra dels porxos. No es distingeix precisament pel seu esperit comunicatiu.

quitecte Lluís Bonet Garí i l'aparellador Jordi Bonet Armengol, fill de l'anterior. Actualment ja no té serveis bancaris, sinó que només funciona com a empresa d'assegurances.

DESPATXOS OFICIALS SENSE GAS

L'avinguda de Sant Francesc només és oberta fins a la Gran Via des de 1961. Abans la plaça del Gra no es comunicava amb la Gran Via, ja que entremig hi quedava el pati de l'Hospici. L'alienació d'aquest pati per la Dipu-

tació quan l'Hospici fou convertit en Casa de Cultura, va comptar la urbanització de la plaça de la Diputació i l'avinguda Sant Francesc fins a la Gran Via, en obres adjudicades el 9 d'octubre de 1959, així com la creació del carrer de Gaspar Casal, que va deixar aïllada una parcel·la de terreny confrontant amb la Gran Via en la qual s'hi aixecaren dos edificis: el del Banco Español de Crédito i un altre ocupat avui majoritàriament per despatxos oficials. Als baixos hi ha un bar molt freqüentat i les oficines de

CENTRE MÈDIC EUROPA

TRACTAMENTS D'OBESITAT

Després de set setmanes de tractament al Centre Mèdic Europa, M.I.P. ens confesa:

«M'he aprimat 20 kilos sense cap esforç»

«Sota rigorós control mèdic, és clar».

«M'ha semblat un somni. La meua vida ha canviat en només set setmanes. Em van recomanar que anés al centre Mèdic Europa i, la veritat, això que fossin metges m'inspirà confiança. Així que vaig telefonar-los i vaig anar a la consulta prèvia, que, per cert, és gratuïta. Quan vaig veure com analitzaven el meu cas, el tractament que em prepararen i les explicacions que em donaren, em vaig convèncer. La primera setmana em vaig aprimar cinc kilos i sense variar en res la meua vida normal. Sense pastilles, ni exercici, ni dietes riguroses. Estava astorada i entusiasmada. I ja veuen el resultat, he solucionat definitivament el meu problema d'obesitat».

Només la medicina li garanteix, sense riscos, el tractament per reduir i controlar el seu pes.

CONSULTA GRATUÏTA

CENTRE MÈDIC EUROPA
Jaume I, 29 5e 3^a - Tel. 24 06 40 - GIRONA

EL BANC VITALICI

Entre el carrer Nou i el de Sant Francesc hi ha el Banc Vitalici, fet el 1957. Cal remarcar que, per tal de poder mantenir el mateix model arquitectònic de totes les seves sucursals, el banc va sol·licitar i obtenir de l'Ajuntament poder fer xamfrà sense angle recte a les dues cantonades, fet que constitueix una excepció en la morfologia urbanística del carrer. La façana és decorada amb un emblema dissenyat per l'escultor Enric Monjo, amb un lleó, comú a d'altres sucursals del Banc. L'edifici és obra de l'ar-

Cristalleria Rosell

Articles de Regal i Decoració

Avda. R. Folch, 5 (davant Correus)
Jaume I, 1

Tel. 20 05 72
GIRONA

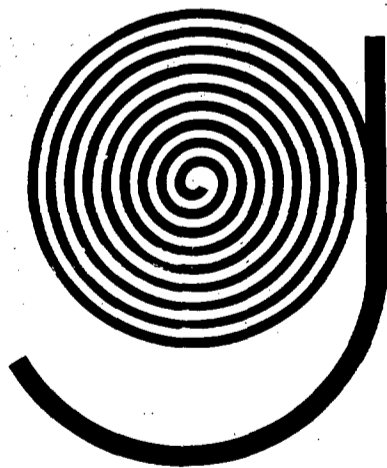

HOTEL
RESIDENCIA

CONDAL

C/ JOAN MARAGALL, 10
TELÈFON 972/20 44 62
GIRONA

gas gerona, s.a.

Al servei de l'usuari gironí

Avda. Jaume I, 41 GIRONA Tel. 20 86 12

Gas Girona. Als pisos hi ha els serveis territorials d'Arquitectura i Habitatge, Treball, Indústria i Agricultura de la Generalitat, la Jefatura Provincial de Tràfic i la de Puertos y Costas, així com despatxos de notaris, d'empreses de gestió i altres serveis professionals.

Curiosament, aquest edifici té el gas tallat des de fa molts anys, per no haver-se adaptat a la instal·lació a l'actual normativa. I diem curiosament perquè als baixos hi ha les oficines de Gas Girona i, en un pis, els serveis d'Indústria de la Generalitat, encarregats de la supervisió d'instal·lacions. El fet que la majoria siguin despatxos fa que no tinguin necessitat del gas i no s'hagi arribat a un acord entre els propietaris per al canvi d'instal·lacions.

Pels baixos d'aquest edifici hom pot accedir directament al carrer Gaspar Casal des de la Gran Via, a través d'un passadís.

UN ANTIC PORTAL

A la cruïlla amb el carrer Nou, hi hagué, mentre la muralla fou en peu, el portal d'Alvarez. Aquest portal fou obert a la muralla a mitjan segle XIX, quan s'urbanitzà el carrer Nou, aleshores dit del Progrés, i es va fer la carretera de Girona a Anglès, que va obrir una nova via de comunicació amb Santa Eugènia i Salt, ja que abans la sortida normal cap al Pla era pel que és ara el carrer d'Ultònia.

Més enllà venia el baluard de Santa Clara, la forma del qual es dibuixa encara avui perfectament sobre el plànol, limitat pels carrers Alvarez de Castro, Ferran Agulló, Pere Claret i Bacià. Al solar d'aquest antic baluard s'hi ha fet un bloc d'edificis de funcionaris, l'any 1954, una de les façanes del qual dona a la Gran Via, i l'edifici de la Policia Municipal, el 1979, dels quals hem parlat a bastament en aquesta sèrie en referir-nos als carrers de Ferran Agulló, Bacià, i Coll i Turbau. A ells remetem el lector interessat.

A la cantonada amb el carrer Alvarez de Castro hi ha un edifici obra de Rafael Masó, del 1923, que li fou encarregat per la família Gispert-Saüch i actualment es troba en un estat de conservació força deficient.

LA TELEFÒNICA I LA CLÍNICA

Entre la carretera de Santa Eugènia i el carrer Alvarez de Castro hi ha la primera central oberta per la Compañia Telefónica Nacional de España a Girona. Aquesta empresa va fer-se càrrec, el 1925, de les dues prime-

res de servei telefònic creades a Girona, i les va refundre sota el seu nom. Va funcionar, de moment, als locals que una d'aquestes dues petites empreses tenia a la plaça del Gra, mentre començava les gestions per construir una central de nova planta a la Gran Via. El 1936, en començar la guerra, l'edifici ja era gairebé acabat, però no hi havia les instal·lacions, que van començar a posar-s'hi tot just acabada la guerra. El 30 de desembre de 1939 se'n feia una solemne inauguració, amb el bisbe i les primeres autoritats civils i militars.

Entre el carrer Bacià i el carrer Joan Maragall hi ha la clínica Muñoz, creada pels doctors Jacint i Josep Maria Muñoz i inaugurada el 8 de desembre de 1948. En una de les seves cambres hi va morir, el 13 d'abril de 1983, l'escriptora Mercè Rodoreda.

L'HOSPITAL I HISENDA

Tota l'altra banda del carrer, entre la plaça de l'Hospital i el carrer de Joan Maragall, la presideix la tanca del pati de l'Hospital de Santa Caterina, que és utilitzada per tota mena de grups, associacions i partits per pintar-hi murals reivindicatius. Al tros de la tanca que fa cantonada amb Joan Maragall, un grup d'artistes en aquells moments relacionats amb el PSUC hi van pintar l'any 1979 excel·lents reproduccions del Gernika de Picasso i d'obres de Miró, Magritte i Joan Gris, que es conserven encara en aquell indret.

Per als terrenys que hi ha darrera d'aquesta tanca han existit diversos projectes urbanístics. El més important fou elaborat per

la Diputació Provincial, propietària del solar, a començament dels anys setanta. Consistia a perllongar el carrer de Fontanelles fins al de Joan Maragall i segregant així una bona parcel·la de l'espai ocupat per l'hospital. En aquesta parcel·la era previst aixecar-hi un gratacels que faria cantonada amb Joan Maragall i Gran Via, algunes plantes del qual allotjarien serveis de la Diputació. La idea de fer aquí un nou edifici per a la Diputació no ha estat abandonada del tot malgrat aquell primer projecte frustrat, i torna cíclicament.

A la cantonada amb la plaça de l'Hospital s'aixeca des de 1955 el nou edifici de la delegació d'Hisenda, fins aleshores allotjada al convent de Sant Josep. El nou edifici és obra de Carlos Sobrini Marín i és decorat amb uns relleus de l'escultor Francesc Torres i Monsó, el qual guanyà l'any 1960 el concurs convocat a l'efecte.

LES VOLTES

El tros final de la Gran Via té una acusada personalitat a causa de les voltes que ocupen els baixos. Quan es va enderrocar el baluard de Sant Francesc es va modificar el traçat previst inicialment per a la Gran Via entre el carrer de Joan Maragall —que aleshores es deia del Pare Claret— i la Plaça Calvet i Rubalcaba, i es va preveure l'actual estructura de calçada més estreta i vorera coberta amb voltes, que segueix el mateix model de la plaça de la Independència. Això es va fer per tal que poguessin traslladar-se prop del mercat els majoristes que abans tenien botiga sota les voltes de la plaça de la Independència.

El trasllat des de la plaça de la Independència als porxos de la Gran Via va anar-se fent gradualment a partir de la inauguració del mercat, el 1944. A mesura que van anar-se construint els immobles als quals pertanyen les voltes, els majoristes van poder-se anar traslladant. Primer es va construir la banda més pròxima a la plaça de Catalunya, tota de cop, i després, en tres etapes perfectament distingibles sobre les voltes, la banda més allunyada de la plaça de Catalunya. En un d'aquests immobles, el que fa cantonada amb Joan Maragall, hi viu el bisbe de Girona, Jaume Camprodon. En una altra escala d'aquell costat hi ha els serveis territorials de Justícia de la Generalitat a Girona. És un pis heretat de l'antiga Junta de Protecció de Menors, depenent de l'Estat, on havien d'anar tots els empresaris d'espectacles, perquè els marquessin les entrades conforme havien pagat l'impost corresponent a la Junta. També havien de passar per l'altre cap de carrer, on té les oficines la Societat General d'Autors, al número 35.

L'ambient d'aquest tros de la Gran Via ha variat molt a partir del maig de 1984, en inaugurar-se el nou mercat central de fruites i verdures, Mercagirona, a la carretera de Santa Coloma. Hi han anat tots els majoristes que ocupaven les botigues de sota els porxos i donaven, des de primera hora de la matinada, una acusada personalitat a la vida comercial d'aquest sector. Ara, les antigues botigues de fruites i verdures van essent substituïdes per asèptics establiments comercials d'una altra mena.

La cruïlla de la Gran Via amb el carrer de Joan Maragall té nom

propi, encara que quasi ningú no ho sap ni hi ha cap placa que ho recordi: és la plaça Sibillà de Fortià, un més dels innombrables espais que a Girona reben el nom de plaça sense tenir cap de les característiques que hom podria desitjar per a una plaça.

EL NOM

El nom de Gran Via, segons explica Josep Grahit, va sorgir espontàniament i amb ell fou denominat popularment, abans que l'Ajuntament decidís res, l'espai que la desaparició de la muralla havia d'anar deixant lliure.

El ple municipal del 14 de juliol de 1910 va acordar batejar la nova via urbana amb el nom de Ronda de Jaume I, però a la sessió següent, i després d'una encesa polèmica filològica, els senyors regidors van arribar a la conclusió que el nom de Ronda corresponia més pròpiament al carrer de Figuerola i l'hi van traslladar, deixant com a carrer de Jaume I l'espai ocupat per la muralla.

El més bo és que la primera placa que s'hi va posar no deia ni ronda ni carrer, sinó Avinguda de Jaume I, i que al carrer de Figuerola mai no s'hi va posar cap placa amb l'oficial «Ronda Figuerola».

Des d'aleshores la confusió ha estat notable i hom pot trobar escrit per igual en papers oficials o particulars carrer de Jaume I, avinguda de Jaume I o Gran Via de Jaume I. L'Ajuntament democràtic, amb bon criteri, va incloure'l al nomenclàtor amb el nom més popular de Gran Via de Jaume I, que és el que actualment ostenta de manera oficial.

J. Fabre

Necrològiques

PEDRO LÓPEZ GARCÍA

A l'edat de 79 anys va morir ahir a Girona Pedro López García, natural de Letur (Albacete) i resident al carrer Castilla, 5 de Palafrugell.

La missa exequial en sufragi de la seva ànima se celebrarà avui, a les 4 de la tarda, a l'església parroquial de Palafrugell.

PILAR BATLLE I GASSIOT

A l'edat de 73 anys va morir ahir a Borrassà Pilar Batlle i Gassiot, natural i resident a Borrassà.

Era casada amb Andreu Vilagrà i tenia un fill: Josep.

La missa exequial en sufragi de la seva ànima se celebrarà avui, a les 12 del migdia, a l'església parroquial de Borrassà. Que descansi en pau.

PREGUEU DÉU EN CARITAT
per l'ànima de

Elvira Rabasseda i Peral

que morí a Salt el dia 31 de gener de 1985 a l'edat de 78 anys havent rebut els SS. SS. i la B.A.

A.C.S.

El seu espòs, Lluís Roura i Xifra; fills, Pere, Joan i Josep i filles polítiques, Margarida Grima i Carme Casellas; néts, Carme, Lluís, Jordi, Núria, Montserrat, Judith, Meritxell i Coral; germans polítics, nebots, cosins i família totaparticipen a llurs amistats tan sensible pèrdua. La missa exequial en sufragi de la seva ànima se celebrarà avui divendres dia 1 a les 3'30 de la tarda a l'església parroquial de Sant Cugat. Domicili mortuori, carrer Xavier Montsalvatge, 17, 2º, 1ª.

Salt, 1 de febrer de 1985

PREGUEU DÉU EN CARITAT
per l'ànima de

Lurdes Carbonell i Farrès

Vda. de Pere Castells i Serrat

Que morí el dia 31 de gener a l'edat de 79 anys, havent rebut els Auxilis Espirituals

A. C. S.

Els seus afillats: fills, Ramon i Maria Carme; fills polítics, Dolors Bertran i Salvador Rubió; néts, Dolors, Lurdes i Ramon Castells, Anna, Mireia, Joan i Pere Rubió; germanes, cunyats, nebots i família tota, ens preguen que la tingueu present a les vostres oracions. L'acte de l'enterrament tindrà lloc al monestir de St. Joan de les Abadesses avui dia 1 de febrer, a les 5 de la tarda.

St. Joan de les Abadesses, 1 de febrer 1985

PREGUEU DÉU EN CARITAT
per l'ànima de

Enriqueta Palahí i Vilà

Vídua de Joan Riera i Rigau

que morí a Girona el dia 31 de gener del 1985 a l'edat de 74 anys havent rebut Els Sants Sagraments i la B.A.

A.C.S.

Els seus fills, Josep, Lluís, Amadeu i M. Lluïsa; filles polítiques, Antònia Gibert, Antònia Diumenjó i M. Carme Juncà; néts, germans, Josep i Teresa; germans polítics; nebots; família tota i la Raó Social «Construcciones Metàliques Riera S.A.» participen a llurs amistats tan sensible pèrdua. La missa exequial en sufragi de la seva ànima, se celebrarà avui divendres dia 1 a les cinc de la tarda a l'església parroquial de Sant Cugat. Domicili familiar, carrer, Major, 310, 2n. 2a. Salt.

Salt, 1 de febrer del 1985